

IRODALOM.

Juhász Andor beszédei. Az Országos Birói és Ügyészi Egyesület közreadta dr. Juhász Andor beszédeit. A 262. oldalas kötet tartalmazza az illusztris szerző ünnepi székfoglaló, évnyitó és gyászbeszédeit, tartalmazza azokat az üdvözlő és bucsuztató beszédeket, amelyeket a bíróságok egyes magasabb funkcionáriusainak kinevezése és távozása alkalmával mondott el a Kúria elnöke, tartalmazza a kötet főrendiházi és felsőházi beszédeit, azonkívül különböző, a Magyar Jogászegyletben, a Budapesti Ügyvédi Körben elmondott felszólalásait.

A budapesti Törvényszék elnöke, majd a Tábla s végül a Kúria elnöke 1910. óta kifejtett működésének hű tükörképe ez a kötet, de hű tükörképe egyuttal annak a viszontagságos sorsnak is, amelyet ez idő alatt a magyar igazságszolgáltatásnak végig kellett szenvednie.

A kötetben foglalt beszédek jelentősebbjeivel a Polgári Jog ismételten foglalkozott. Mégis megemlékezünk a könyvről. Annak egyik nagy értéke, hogy az illusztris magyar bíró egyéniségét híven tükrözi vissza. Plasztikus képet nyújt arról a munkáról, amelyet a forrongás és kataklizmák korában ki kellett fejtenie annak, aki csakis bíró, de hivatása magaslatán álló bíró volt. Egyszerűség, közvetlenség, higgadt okoskodás, a pillanatnyi szenvedélyek általi befolyástól való mentesség tűnik ki a könyv minden sorából. Ezek az értékes tulajdonságok azonban talán még normális időkben sem elegendők, mert mint Juhász Andor mondja: „Az igazi bíró nemcsak tudását és tapasztalatait veti latba, amikor embertársai sorsát intézi, hanem lelkiismeretén át a szívét, lelkét is munkába kell állítani, mert különben ítélkezése nem igazmondás, hanem semmitmondó, gépies paragrafusosztogatás.” Hogy Juhász Andor mindenkor szívét, lelkét állította munkába, hogy szerette a gondjaira bízott intézményeket, hogy a legteljesebb odaadással harcolt mindazért, ami alkalmas arra, hogy a bírói állást megvédje, az a könyv minden sorából kiviláglik. A felborulás időszakában a bírónak még fokozottabb erőkifejtésre, jellembeli és egyéb értékekre van szüksége, hogy bírói hivatását betöltvén, a felborulás következményeit elhárítsa. Szükséges a tekintélyvédelem, az igazságnak s a nemzeti érdekeknek, a létező nemzeti intézményekben rejlő erőnek oly áhítatos tisztelete, mint aminőt Juhász Andor megnyitó beszédei varázsolnak elénk, amelyek avval az igazán szép akkorddal fejeződnek be, hogy: „nem volt benne hivatásának ellátása közben sem önzés, sem hatalomvágy.”

A bírói foglalkozásnak Magyarországon sajátos jellege és nimbusza van. Anglián kívül talán egyetlen államban sem domborodik ez ki annyira, mint nálunk. Ha visszatekintünk a forrongás napjaira s egyuttal azokra a gazdasági és egyéb problémákra, amelyek a háború és a háború utáni időszak alatt felmerültek, úgy lehetetlen nem éreznünk azt, hogy mennyire más volt a magyar bíró szerepe mint azé a bírőé lett volna, ki csupán lemorzsolja az ítélkezése elé kerülő ügyeket. A magyar bíróság a gazdasági és erkölcsi élet által felvetett problémákkal törvényhozási intézkedések nélkül is meg tudott birkózni. A valorizációs a lehetetlenülés kérdéseiről teszek csupán említést. Ha ilyen módon a magyar bíróság ítélkezése a válságból való kibontakozásnak támasza volt, ebben igen nagy része volt a Juhász Andor által inaugurált és beszédeiből kitetsző szellemnek, amely kellő érzékkel volt a szükséges reformok iránt, — törvénykezési reform, valorizáció — de egyuttal útját állotta a szélsőséges felfogás által keresztülvihető rombolásnak.

Ny. J.

Dr. Tury Sándor Kornél: Igazságellenes tényezők a jogban (különös tekintettel a kereskedelmi jogra). Szerző a jog igazságellenes jelenségeit aszerint osztályozza, amint azok a jogtudomány, a jogalkalmazás, vagy a jogalkotás területén fordulnak elő. A jogtudomány igazságellenes teteleiről szóló fejezet két témát emel ki: a váltó ú. n. kreációs elméletével összefüggőt, valamint azt a további tételt, hogy kereskedelmi társaságokba (közkereseti társaságba, részvénytársaságba) való belépést tartalmazó nyilatkozat érvénytelenítése sokkal nagyobb mértékben van megköthető, mint egyéb jognyilatkozatoké. Tury az elméletnek a kreációs és a szerződési felfogás közötti vitáját a modern teoriának a joglátszatra (Rechtsschein) támaszkodó tana segítségével dönti el. A váltónyilatkozat megtevője, ha a váltó az ő akarata ellenére forgalomba jut, nem azért felel, mert értékpapírt kreált, hanem azért, mert cselekményével lehetővé tette annak a látszatnak a keltését, mntha a papír szerződés útján került volna ki a kiállító birtokából és ennél fogva a papír jóhiszemű megszerzője megbízhatik az átruházó kezében levő papírban (19. old.). A kereskedelmi társaságba tagul való belépésre irányuló nyilatkozat megtámadhatóságának korlátozását szerzőnk másként vezeti le a részvénytársaság és másként a közkereseti társaság esetében. A részvénytársaságnál, az „Erklärung an die Öffentlichkeit” teoriájának elvetésével, a fősúly azon van, hogy a részvénytársaság alapításánál az egyes tagok akaratnyilvánításai megsemmisülnek és az egyszer már kifejezésre jutott összakarát alkotó elemekre többé nem bontható. (36—37. old.). A közkereseti társasággal kapcsolatban szerző nem tulajdonít jelentőséget annak a körülménynek, vajjon a megtámadó tag kérte-e az ő tagi minőségének a cégjegyzékbe való bejegyzését és hogy ez a